

Тижневий огляд

**Війна рф проти України:
енергетичний вимір**

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Прозорість Енергетичного Сектору», який виконує ГО «ДІКСІ ГРУП». Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО «ДІКСІ ГРУП» і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

11-17 березня**Резюме**

- Станом на 18 березня через бойові дії та технологічні порушення знеструмлено 406 населених пунктів. Географія розширилась на Сумщину, яка потерпає через обстріли з боку російського кордону.
- 14 березня зусиллями українських енергетиків відновлено роботу лінії 330 кВ «Запорізька ТЕС — Феросплавна», яка з'єднує Запорізьку АЕС з енергосистемою України та забезпечує живлення її власних потреб.
- Експерти МАГАТЕ продовжують повідомляти про вибухи та інші ознаки військової діяльності неподалік від майданчика ЗАЕС.
- Енергоблок Хмельницької АЕС виведено в аварійний ремонт через технічну несправність.
- Обсяг експорту електроенергії впав на 54% до 35,3 тис. МВт·год; обсяг імпорту зріс у 5 разів - до 24,4 тис. МВт·год. Індекс Base РДН значно зріс до 2 891,7 грн/МВт·год (+21,1%). При цьому, дефіцитних годин не спостерігалось.
- За даними Міненерго, за листопад - лютий обсяги споживання електроенергії промисловістю зросли на понад 23% до 9,38 млрд кВт·год, також майже на 12% збільшилися й обсяги споживання побутовими споживачами.
- За вказаний період 53% електроенергії вироблено атомною генерацією, 32% - тепловою, 10% гідрогенерацією та 5% - генерацією з ВДЕ.
- У 2023 році споживання газу становило 19,6 млрд куб. м (з них промисловістю - 3,4 млрд куб. м), видобуток 18,9 млрд куб. м (з них приватними компаніями - 3,18 млрд куб. м) - заступник міністра енергетики Микола Колісник.
- АМКУ надав «Укрнафті» дозвіл на концентрацію щодо активів групи Glusco, що відкрило шлях до підписання актів приймання передачі з АРМА.

- Мініфраструктури презентувало тестову версію Геоінформаційної системи регіонального розвитку (ГІС), яка дозволить моделювати сценарії розвитку громад й здійснювати планування на основі даних
- Уряд спростив митне оформлення та реєстрацію гуманітарної допомоги для задоволення потреб енергетики. Також Кабінет Міністрів затвердив порядок експорту електроенергії ДП "Гарантований покупець".
- НКРЕКП пропонує встановити максимальну граничну ціну на балансуючому ринку на рівні 8 250 грн/МВт·год (110% від прайс кепу на РДН).
- Україна підписала Меморандум про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо перехідного фінансування в рамках програми Ukraine Facility, а також відповідну кредитну угоду.

Вплив війни

Атаки

За [даними](#) "Укренерго", станом на 18 березня через бойові дії та технологічні порушення в Україні залишались знеструмленими 406 населених пунктів. Ворожі атаки та, відповідно, припинення електро- та газопостачання, мали місце:

Донецька область. [12 березня](#) знеструмлено понад 9 000 споживачів; [13 березня](#) - 10 000 абонентів у 15 населених пунктах; [14 березня](#) - близько 5 000 споживачів у 12 населених пунктах. [15 березня](#) внаслідок відключення обладнання підстанції без електропостачання залишилися майже 8 000 побутових споживачів та шахта, де перебували працівники (згодом об'єкт було заживлено за допомогою генератора). [17 березня](#) знеструмлено 6 935 споживачів у 17 населених пунктах; загалом по області без електрики перебували 43 800 споживачів у 77 населених пунктах.

Харківська область. [12 березня](#) пошкоджено розподільний газопровід у прифронтовому селищі, припинено газопостачання 26 споживачів. [13 березня](#) пошкоджено лінію 10 кВ, знеструмлено 2 700 споживачів. [15 березня](#) у прифронтовому місті на вибуховому пристрої підірвався слюсар місцевої філії газорозподільних мереж, що призвело до його загибелі. [16 березня](#) пошкоджено розподільний газопровід високого тиску, без газопостачання понад 600 споживачів та комунально-побутовий об'єкт. [17 березня](#) через обстріли знеструмилася повітряна лінія та дві підстанції 110 кВ, без електрики - побутові споживачі. Загалом по області без електропостачання залишилися 17 500 абонентів.

Дніпропетровська область. [12 березня](#) внаслідок пошкодження мереж відключилася повітряна лінія та підстанція 150 кВ, загалом [знеструмлено](#) 1 200 точок обліку. [13 березня](#) відключилася одна з підстанцій, знеструмлено юридичного споживача; у місті Кривий Ріг після ракетного удару [відключено](#) від газопостачання 430 споживачів у багатоквартирних будинках. [14 березня](#) без електрики залишилися 70 абонентів; [15 березня](#) - майже 500 абонентів. [17 березня](#) відключено підстанцію 35/6 кВ без знеструмлення споживачів.

Херсонська область. [12 березня](#) після обстрілу у місті Херсон відключено 150 споживачів. Станом на [17 березня](#) в обласному центрі залишилися без електропостачання 3 010 точок обліку, в області - понад 25 800 споживачів у 45 населених пунктах.

Сумська область. [11 березня](#) знеструмлено понад 500 абонентів у 8 населених пунктах; [12 березня](#) - 1 700 абонентів у 11 населених пунктах. [13 березня](#) внаслідок

атаки БПЛА припинено теплопостачання для 16 багатоквартирних будинків; від газопостачання відключено 128 споживачів. Через артобстріли з боку російського кордону знеструмлено 1 504 споживачі у 6 населених пунктах. [14 березня](#) внаслідок обстрілу відключилась лінія 330 кВ "Укренерго", також пошкоджено обладнання котельні. Протягом доби [знеструмлено](#) понад 900 абонентів у 3 населених пунктах. [17 березня](#) відключено від електропостачання 777 споживачів у 9 населених пунктах, від газопостачання - 132 споживачі Охтирського району. Всього в області знеструмлено 8 200 споживачів у 88 населених пунктах.

Чернігівська область. [12 березня](#) внаслідок неодноразових обстрілів пошкоджено повітряні лінії, знеструмлено 1 500 споживачів у 19 населених пунктах. [13 березня](#) в одному з населених пунктів пошкоджено підземний газопровід середнього тиску, припинено газопостачання 96 споживачам. [15 березня](#) внаслідок ракетних обстрілів у двох громадах пошкоджено повітряні лінії 10 кВ, знеструмлено близько 1 500 споживачів; [16 березня](#) - вчергове постраждали лінії 10 кВ, знеструмлено понад 2 000 споживачів. Станом на [17 березня](#) залишалися знеструмленими 23 населені пункти, загалом - 1 400 споживачів.

Ядерна та радіаційна безпека

14 березня о 17:15 зусиллями українських енергетиків [відновлено](#) роботу лінії електропередачі 330 кВ «Запорізька ТЕС — Феросплавна», яка через пошкодження російськими окупантами була в ремонті. Ця лінія разом з лінією 750 кВ «Запорізька АЕС — Дніпровська» з'єднує станцію з об'єднаною енергосистемою України та забезпечує живлення її власних потреб.

Другий енергоблок Хмельницької АЕС [відключено](#) від мережі через технічну несправність. Було зафіксовано коливання параметру осьового зсуву ротора циліндра високого тиску турбоагрегату (ЦВТ) з тенденцією збільшення. В умовах профіциту на ринку електроенергії було прийняте рішення відключити турбоагрегат для з'ясування і усунення причини відхилення. В роботі перебувають 7 енергоблоків АЕС на номінальній потужності.

Експерти МАГАТЕ, які знаходяться на території окупованої ЗАЕС, [продовжують](#) повідомляти про вибухи та інші ознаки військової діяльності неподалік від майданчика. Також МАГАТЕ повідомляє, що провела нову ротацію експертів та продовжує слідкувати за ядерною безпекою станції та проводити обходи приміщень. Разом з тим, російські військові самі [оприлюднили](#) кадри із ЗАЕС, де показали розміщення бронетехніки всередині енергоблоку та вогневі точки.

Посольство США в Україні [заявило](#), що нехтування росією ядерною безпекою на ЗАЕС серйозно підриває її претензії на роль відповідальної ядерної держави та що ЗАЕС має бути повернута Україні. Також зазначається, що Спеціальна група Департаменту енергетики / Національного управління ядерної безпеки США (DOE/NNSA) моніторять умови на ЗАЕС, використовуючи різноманітні достовірні джерела і проводячи власний аналіз.

Контрзаходи

Мінінфраструктури [готує](#) готує план заходів до оновленої Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 року (ДСРР). Зазначається, що протягом березня 2024 року буде напрацьована структура плану, протягом квітня-травня відбудуватиметься збір, опрацювання та систематизація пропозицій зацікавлених сторін, після чого документ буде презентовано для обговорення та подано на розгляд Кабінету Міністрів.

13 березня Мінінфраструктури [презентувало](#) тестову версію Геоінформаційної системи регіонального розвитку (ГІС). Запуск системи ГІС дозволить створити єдиний цифровий цикл стратегічного планування і впровадження і контролю регіонального розвитку, зазначила заступниця міністра розвитку громад, територій та інфраструктури Олександра Азархіна. Розробка базових функцій ГІС буде завершена в травні та презентована в червні 2024 року. Наступна версія системи дозволить на основі введених даних моделювати сценарії розвитку громад й здійснювати планування на основі даних, а також оцінювати ефективність витрат Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) та укладати інвестиційний індекс окремих громад та регіонів.

15 березня голова Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури Мустафа Найєм [наголосив](#), що відновлення та захист критичної інфраструктури, зокрема електропідстанцій, є одним із векторів агентства. За словами Найєма, вже встановлено спеціальний захист першого рівня від уламків для 103 підстанцій, а також проведено подібну роботу другого рівня від ударів дронів на майже 22 об'єктах. У процесі розробки та втілення перебуває проєкт захисту третього рівня - від ракетних ударів.

Кабінет Міністрів вніс [зміни](#) до Порядку отримання гуманітарної допомоги для задоволення потреб енергетики. Нововведення передбачають, що на таку гуманітарну допомогу не застосовуються положення низки постанов про митне оформлення та реєстрації гуманітарної допомоги. Водночас, новими пунктами Порядку встановлено, що пропуск гуманітарної допомоги для потреб енергетики через митний кордон України та її митне оформлення здійснюються шляхом подання у пункті пропуску декларації про товари, що визнаються гуманітарною допомогою. Зразок декларації передбачений новим додатком до Порядку. Також зміни визначають, що відповідні товари визнаються гуманітарною допомогою за декларативним принципом без прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженими державними органами.

16 березня [набрала чинності](#) постанова уряду «Про запобігання нецільовому використанню земель, які займало Каховське водосховище», розроблена Держгеокадастром. Постановою передбачається на період дії воєнного стану та протягом п'яти років після його припинення чи скасування заборонити формування, передачу у власність або користування та зміну цільового призначення ділянок на землях, які займало Каховське водосховище, крім передачі у користування, зміни цільового призначення з метою подальшого відновлення Каховського водосховища та будівництва гідротехнічних споруд.

Пульс ринків

► Електроенергетика

Робота енергосистеми

Відповідно до повідомлень ["Укренерго"](#) та [Міненерго](#), забезпечення потреб споживачів протягом тижня покривалось власним виробництвом електроенергії та імпортом з Угорщини, Румунії, Словаччини, Молдови та Польщі.

11 березня в енергосистемі в денні години був зафіксований профіцит електроенергії. На запит "Укренерго" було активовано аварійну допомогу від оператора енергосистеми Польщі PSE, який з 10:30 до 14:00 викупував надлишки електроенергії загальним обсягом 1 488 МВт·год. 15 березня Україна надавала аварійну допомогу Польщі у вигляді термінової покупки електроенергії з 14:30 до 17:00 сумарною величиною 1 000 МВт·год.

У Міненерго [повідомили](#), що успішна масштабна ремонтна кампанія в енергетиці, дозволила наростити темпи роботи української промисловості. Так, за листопад - лютий 2023-2024 років, попри воєнні виклики, обсяги споживання електроенергії промисловістю склали близько 9,38 млрд кВт·год. Це на понад 23% більше, ніж було спожито за аналогічний період 2022-2023 років (7,61 млрд кВт·год). Зокрема, у листопаді 2023 року зростання складо 25,7% до аналогічного періоду попереднього року, у грудні - 37,6%, січні 2024 року - 27,6%, лютому - 6,2%. Також збільшилися на майже 12% й обсяги споживання електроенергії побутовими споживачами (12,64 млрд кВт·год проти 11,3 млрд кВт·год).

За весь період ОЗП енергогенеруючі підприємства виробили понад 41,53 млрд кВт·год електроенергії, що перевищує обсяг виробництва попереднього опалювального сезону на 16%. З них 53% виробила атомна генерація, 32% - теплова, 10% гідрогенерація та 5% - генерація з ВДЕ.

Міністр енергетики Герман Галущенко [зазначив](#), що пропускна спроможність міждержавних перетинів дозволяє Україні експортувати до 550 МВт та імпортувати до 1700 МВт електроенергії, а Україна буде і надалі розбудовувати інтерконектори та збільшувати потужність міждержавних перетинів з європейськими країнами для нарощування обсягів імпорту та експорту.

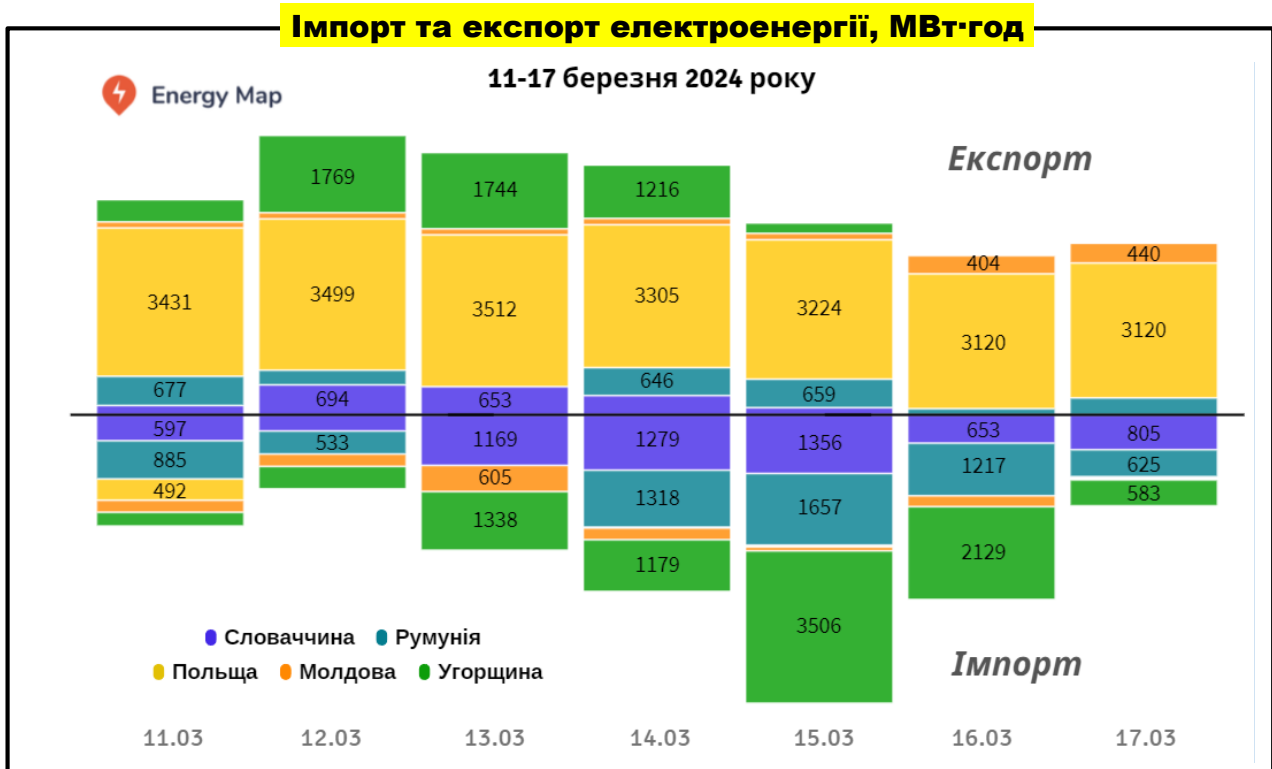
Через **технологічні порушення 11 березня** знеструмлено 6 800 абонентів 29 населених пунктів на Донеччині, понад 1 000 споживачів - на Сумщині, близько 1 000 - у 2 населених пунктах Закарпатської області. Також через відключення обладнання на підстанції 110 кВ на Львівщині знеструмлено побутових споживачів. **12 березня** знеструмлено понад 2 000 споживачів у Кіровоградській області, 1 800 - у Дніпропетровській, близько 600 - у Запорізькій, а також обладнання на підстанції 110 кВ та побутові споживачі на Одещині. **13 березня** було відключено від мережі та **виведено в аварійний ремонт один з блоків на Хмельницькій АЕС**, у роботі залишаються 7 енергоблоків. На підстанції "Укренерго" в Одеській області сталося технологічне порушення, що супроводжувалося займанням обладнання, згодом роботу підстанції та ліній було відновлено. З інших технологічних причин в Одеській області знеструмлено майже 3 000 споживачів, у Запорізькій - 2 082 споживачів. **14 березня** відключалось обладнання на підстанції 110 кВ у Чернівецькій області, внаслідок чого знеструмлювались побутові споживачі. **15 березня** короткостроково відключалась лінія 330 кВ "Укренерго" на Київщині, також без електрики залишились 270 споживачів на Дніпропетровщині. **16 березня** аварійно відключалися 10 700 споживачів у місті Миколаїв, також відключалось обладнання на підстанції 330 кВ у прифронтовому регіоні на Харківщині, знеструмлювались кілька підстанцій, побутові споживачі, яких було оперативно заживлено. **17 березня** короткостроково відключалась ТЕЦ на Івано-Франківщині, при цьому припинялося теплопостачання міста-супутника. У місті Київ знеструмлювались дві підстанції 110 кВ, 58 000 абонентів та обладнання водоканалу. У Запорізькій області відключалась повітряна лінія "Укренерго" 330 кВ та 4 419 споживачів у 13 населених пунктах. В Одеській області через відключення в мережі 10 кВ знеструмлювались 818 споживачів.

За даними [НКРЕКП](#) та [ENTSO-E](#), протягом тижня комерційні експорт та імпорт електроенергії здійснювались з 5 країнами (Польща, Угорщина, Румунія, Словаччина та Молдова). Обсяг експорту впав на 54% до 35,3 тис. МВт·год; обсяг імпорту зріс у 5 разів - до 24,4 тис. МВт·год. Таким чином, тижневі обсяги експорту перевищили імпорт на 31%.

Комерційний експорт до Польщі [склав](#) 23,2 тис. МВт·год (-17%), потужність коливалась від 130 до 198 МВт. Поставки до Угорщини здійснювались 11-15 березня і склали 5,4 тис. МВт·год (-76%), діапазон потужності - 20-169 МВт. Поставки до Румунії здійснювались в усі дні, крім 13 березня, та склали 2,9 тис. МВт·год (-71%), діапазон потужності - від 8 до 68 МВт. Експорт до Словаччини

відбувався 11-15 березня в обсязі 2,2 тис. МВт·год (-74%) потужністю 5-68 МВт в окремі години. До Молдови загалом було поставлено 1,6 тис. МВт·год (-79%), діапазон потужності - 13-45 МВт.

Комерційний імпорт з Угорщини склав 9,5 тис. МВт·год (зростання у 4,4 рази), потужність в окремі години коливалась від 3 до 410 МВт. Поставки електроенергії з Румунії здійснювались в усі дні, крім 13 березня, в обсязі 6,2 тис. МВт·год (зростання у 25,3 рази), потужність трималася у діапазоні 15-164 МВт. Імпорт зі Словаччини склав 6,2 тис. МВт·год (зростання у 5,2 рази), потужність коливалась від 2 до 164 МВт. Імпорт з Молдови здійснювався в обсязі 1,8 тис. МВт·год (зростання у 4 рази), діапазон потужності - від 1 до 133 МВт. Імпорт з Польщі здійснювався 11, 14-17 березня, загальний обсяг - 0,6 тис. МВт·год (зростання у 29,5 рази), діапазон потужності - від 1 до 164 МВт.

Джерело: [EnergyMap](#)

Доступ до пропускної спроможності для експорту за напрямом "Україна-Польща" 11-15 березня викупувала 1 компанія, гранична ціна встановлювалась 13 березня у розмірі 0,06-0,21 євро/МВт·год; сукупний дохід склав 34 євро, дохід "Укренерго" - близько 700 грн. Доступ до перетину "Україна-Угорщина" 11-16 березня розподілявся між 1-3 компаніями, гранична ціна встановлювалась 11-15 березня у розмірі від 0,01 до 14,85 євро/МВт·год; загальний дохід - 14,2 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 298 тис. грн. Перетин із Румунією в усі дні, крім 13 березня, викупували 2-4 компанії, гранична ціна встановлювалась у розмірі від 0,01 до 12,59 євро/МВт·год; сукупний дохід - 4,4 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 92 тис. грн. За доступ до пропускної спроможності за напрямком "Україна-Словаччина" змагались 1-4 компанії, доступ розподілявся між 1-3. Гранична ціна встановлювалась 11-14 березня у розмірі 0,15-12,68 євро/МВт·год, загальний дохід - 5,6 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 118 тис. грн. Доступ до пропускної спроможності за напрямком "Україна-Молдова" купували 1-3 компанії, гранична ціна встановлювалась 11-14 березня у розмірі від 1,5 до 5,02 євро/МВт·год, сукупний дохід - 1,6 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 33 тис. грн.

За доступ до пропускної спроможності для імпорту за напрямом "Угорщина-Україна" змагались 2-4 компанії, доступ розподілявся між 2-3. Гранична ціна

встановлювалась 15 березня у розмірі від 1,72 до 6,21 євро/МВт·год; загальний дохід - 18,2 тис. євро, дохід "Укренерго" склав близько 385 тис. грн. Перетин із Румунією в усі дні, крім 13 березня, викупували 6-10 компаній. Гранична ціна встановлювалась 11 та 14-17 березня у розмірі від 0,03 до 19 євро/МВт·год; сукупний дохід - 37,3 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 788 тис. грн. За доступ до перетину "Словаччина-Україна" змагалися 6-10 компаній, потужність було розподілено між 5-8 компаніями. Гранична ціна встановлювалась на рівні 0,01-16,16 євро/МВт·год; сукупний дохід - 30,6 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 645 тис. грн. Доступ до напрямку "Молдова-Україна" викупували 4-7 компаній, гранична ціна варіювала від 0,02 до 5,99 євро/МВт·год, загальний дохід - 5,3 тис. євро, дохід "Укренерго" - близько 111 тис. грн. За доступ до перетину "Польща-Україна" в усі дні, крім 13 березня, змагалися 1-4 компанії, потужність було розподілено між 1-2. Гранична ціна встановлювалась 11 та 15-16 березня у розмірі від 0,01 до 3 євро/МВт·год, загальний дохід - 4,1 тис. євро, дохід українського ОСП - близько 87 тис. грн.

Функціонування ринку

Ринок двосторонніх договорів (РДД): Другий тиждень поспіль динаміка торгівлі на "Українській енергетичній біржі" ("УЕБ") знижується. Упродовж 11-17 березня на "УЕБ" було [проведено](#) 13 аукціонів з купівлі/продажу електроенергії в режимі одностороннього аукціону (6 у комерційних та 7 у спеціалізованих секціях). Серед ініціаторів торгів були "Гарантований покупець", "Укргідроенерго", "Черкаське хімволокно", "Центренерго", "ДТЕК Західенерго", постачальники універсальних послуг, оператори систем розподілу та інші. Загалом на "УЕБ" було реалізовано 205,1 тис. МВт·год з постачанням у березні, що на 89,7% менше порівняно з попереднім тижнем. Місячний індекс Base РДД на березень залишився на рівні 2 409 грн/МВт·год.

Зокрема, "Гарантований покупець" продав 126,8 тис. МВт·год блочних позицій за цінами в діапазоні 1 130,41 – 1 991,7 грн/МВт·год. "Укргідроенерго" реалізувала 37,3 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 2 411,67 грн/МВт·год з постачанням 19-31 березня. Компанія "Черкаське хімволокно" реалізувала 10 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 2 300 грн/МВт·год з постачанням 18-31 березня. "Центренерго" пропонувала базове навантаження з різним періодом постачання протягом березня, квітня та на II квартал 2024 року, виставлені обсяги не було продано. "ДТЕК Західенерго" пропонувала базове навантаження з періодом постачання на II квартал, електроенергію не було реалізовано. У комерційних секціях компанії здійснювали купівлю/продаж електроенергії навантаженням індивідуального профілю.

Ринок "на добу наперед" (РДН): За даними сервісу [Energy Map](#), впродовж 11-17 березня ціни на РДН демонстрували високу [волатильність](#): відхилення погодинних цін від прайс-кепів варіювало у діапазоні від 2,8% до 92,2% і в середньому становило 44%. Кількість випадків істотних цінових відхилень (50% і більше) від верхніх прайс-кепів продовжила зниження і спостерігалася у 36,9% розрахункових періодів (годин тижня). При цьому, не було зафіксовано годин, коли ціни перебували впритул (із відхиленням менше 1%) або на рівні прайс-кепів.

Після кількатижневого спадного тренду середньогодинна ціна електроенергії за тиждень (індекс Base РДН) значно зросла - до 2 891,7 грн/МВт·год (+21,1%), тоді як середньозважена добова ціна [варіювала](#) у діапазоні 2 338,6 - 3 639,4 грн/МВт·год. При цьому, співвідношення між добовими індексами Base РДН на ринках країн Східної Європи (Польщі, Угорщини, Румунії, Словаччини) та України знизилось і [коливалось](#) у межах 0,79-1,19.

Сумарний обсяг реалізації електроенергії на РДН України незначно [знизився](#) до 457 тис. МВт·год (-1,1% до попереднього тижня). Щоденний обсяг торгівлі варіював у діапазоні 55,6-71,4 тис. МВт·год. РДН залишався профіцитним: співвідношення між сумарним добовим обсягом заявок на продаж та купівлю електроенергії коливалося у межах 1,48-1,71. При цьому за тиждень скоротились як сумарна пропозиція (738,9 тис. МВт·год; -2,7%), так попит (462,3 тис. МВт·год; -0,6%). При цьому, дефіцитних годин не спостерігалось. У структурі купівлі [переважали](#) постачальники (88,4-93,3%), частка операторів мереж становила 6,7-9,2%, решта (0,1-3,8%) належала виробникам.

Політика та регулювання

11 березня [укладено](#) тристоронню угоду між НКРЕКП, Grexel та Проектом енергетичної безпеки USAID щодо реалізації IT-рішення для запуску електронного реєстру гарантій походження електроенергії, виробленої з ВДЕ. Угодою гарантується повна відповідність програмного продукту європейським правилам та стандартам, зокрема правилам Асоціації органів-емітентів та стандарту CEN 16325 щодо гарантій походження енергії. Це дозволить Україні у найкоротші терміни мати систему гарантій походження, яка надалі буде інтегрована до загальноєвропейської платформи AIB-hub для міжнародної торгівлі гарантіями.

12 березня Кабінет Міністрів [затвердив](#) порядок експорту електроенергії ДП "Гарантований покупець". Зокрема, порядком визначено:

- вимоги до формування мінімальної ціни продажу гарантованим покупцем електроенергії на експорт;
- особливості проведення аукціону щодо визначення контрагента за договором на експорт;
- особливості участі гарантованого покупця в аукціонах з розподілення доступу до пропускнуої спроможності міждержавних перетинів;
- розмір прибутку від експорту електроенергії гарантованим покупцем.

Окрім того, уряд доповнив постанову "Про покладення спеціальних обов'язків (ПСО) на учасників ринку електричної енергії, що здійснюють операції з експорту електричної енергії, для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії протягом дії воєнного стану" положенням, відповідно до якого на гарантованого покупця під час здійснення експорту не поширюються вимоги ПСО.

Відповідно до затвердженого НКРЕКП Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного ринку, з 1 квітня 2024 року операції з оптовими енергетичними продуктами можуть здійснювати виключно зареєстровані учасники. Станом на [6 березня](#) НКРЕКП зареєструвала 1 982 учасників оптових енергетичних ринків. Разом з тим, за наявною у Регулятора інформацією, мають намір зареєструватися ще понад 2 500 осіб.

13 березня Регулятор [оприлюднив](#) проект постанови щодо внесення змін до чинних порядків встановлення тарифу на передачу електроенергії та диспетчерське управління. Передбачено і внесення змін до форми звітності № 1-НКРЕКП-передача електричної енергії (квартальна) "Звіт про фінансові результати та виконання структури тарифу за видами діяльності" та Інструкції щодо її заповнення. Крім того, з метою запровадження єдиного підходу щодо надання учасниками ринку інформації про обсяг чистого доходу, розроблено форму звітності № 1-НКРЕКП-дохід (квартальна) "Звіт про обсяг чистого доходу" та Інструкцію щодо її заповнення.

14 березня Регулятор [оприлюднив](#) проєкт постанови "Про затвердження Змін до Порядку розроблення та подання на затвердження планів розвитку систем розподілу та інвестиційних програм операторів систем розподілу". Як зазначається, акт розроблений з метою:

- впорядкування процедури формування та подання на розгляд до НКРЕКП планів розвитку систем розподілу та відповідних інвестиційних програм ОСР, а також змін до них та звітів щодо їх виконання;
- необхідної деталізації у частині пояснювальної записки щодо обґрунтованості заходів, що пропонуються ОСР для реалізації;
- наявності детального переліку обґрунтувань для заходів, що пропонуються ОСР для реалізації;
- врегулювання окремих питань щодо виконання заходів інвестиційних програм.

15 березня НКРЕКП [оприлюднено](#) проєкт постанови щодо перегляду та встановлення максимальної граничної ціни на балансуючому ринку на рівні 8 250 грн/МВт·год (110% від максимальної граничної ціни на РДН). Це рішення призначене для забезпечення стабільності ринку електроенергії та запобігання перетікання обсягів між різними сегментами.

► Газ

Робота ГТС

Обсяг транзиту газу через територію України 10-16 березня коливався у межах 41,6-43,2 млн куб. м на добу, тобто лише 38-40% від обсягів, передбачених контрактом із "Газпромом" (109 млн куб. м). Середньодобовий транзит у звітному тижні становив 42,4 млн куб. м (майже відповідає показнику попереднього тижня).

Разом з тим, тривав експорт газу з України. В умовах заборони на експорт ресурсу українського видобутку, мова йде про відібраний із сховищ газ нерезидентів, які раніше закачали його для зберігання у режимі "митного складу". Обсяг такого експорту 10-16 березня становив 7,8 млн куб. м (+4% до попереднього тижня), які були транспортовані через точку з'єднання з Польщею "Дроздовичі".

Водночас, із березня розпочався активний фізичний імпорт газу з Угорщини: за звітний тиждень він становив 43,7 млн куб. м (+9% у порівнянні з попереднім тижнем). Ймовірно цей імпорт або його частина проходять через Україну транзитом і транспортуються до Молдови. Зокрема, про це [повідомляють](#) галузеві медіа.

Комерційний експорт газу через віртуальну точку з'єднання з Польщею становив 8,2 млн куб. м (близький до фізичних обсягів). Також ймовірно частина обсягів, які йдуть на вихід з ГТС до Молдови, є транспортуванням газу, який раніше зберігався іноземними компаніями в українських ПСГ. Таке припущення пов'язано з тим, що обсяги газу, який транспортувався на вихід з ГТС в режимі "митного складу", значно перевищують показники комерційного експорту до Польщі та становлять 24,9 млн куб. м (+6%).

Комерційні потоки на вхід в українську ГТС з Угорщини відповідали фізичним показникам (43,8 млн куб. м). З них 18,5 млн куб. м. були протранспортовані в режимі "шорт-хол" (послуга оператора, що дозволяє отримувати знижку на транспортування між визначеними міждержавними точками входу та виходу), 11,5 млн куб. м - в режимі "митного складу".

Україна не планує продовжувати транзитний контракт з російським «Газпромом» після 31 грудня 2024 року. Міністр енергетики Герман Галущенко підкреслив, що Україна активно посилює свою енергетичну безпеку і незалежність, зокрема за рахунок нарощування внутрішнього газовидобутку. Також минулого року було проведено стрес-тест української газотранспортної системи і підземних газових сховищ, який довів, що система може функціонувати і без транзиту.

Підземні сховища газу

За даними платформи AGSI, станом на 16 березня в українських ПСГ зберігалось 3,74 млрд куб. м газу, або 12,39% (-0,93% у порівнянні із 9 березня) від сукупного робочого обсягу (без урахування 4,662 млрд куб. м газу "довгострокового зберігання"). Відбір газу зі сховищ за звітний тиждень сумарно становив 285,6 млн куб. м. Середньодобовий обсяг відборів становив 40,8 млн куб. м (+8%).

На круглому столі «Другий рік заборони експорту природного газу з України: наслідки та перспективи», організованому Комітетом ВРУ з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, представники компанії «Укртрансгазу» заявили, що станом на березень 2024 року в українських сховищах зберігається 1,5 млрд куб. м. газу приватних видобувних компаній.

Відбори та закачування природного газу в українські ПСГ, млн куб. м

Джерело: AGSI (всі показники отримані розрахунковим шляхом через ділення первинних показників у МВт·год на коефіцієнт переведення 10,595 кВт·год/куб. м).

Функціонування ринку

На "Українській енергетичній біржі" протягом торгових сесій 11-15 березня заявки на купівлю-продаж газу подавали 7 компаній (3 продавці та 4 покупці). У звітному тижні на "УЕБ" було подано заявок на купівлю-продаж газу обсягом 231,5 млн куб. м (+8% в порівнянні з попереднім тижнем) сукупною стартовою вартістю 2,59 млрд грн (+8%). Середньозважена стартова ціна всіх заявок - 11,19 грн за куб. м (без ПДВ) (майже не змінилась).

У звітному тижні було закуплено 33,6 млн куб. м газу (+64%) за середньозваженою ціною 11,14 грн за куб. м (без ПДВ) (-0,6%). 57% ресурсу було куплено ТОВ “Оператор ГТС України”, 43% - ГПК “Нафтогаз Трейдинг”. 91% обсягів газу реалізовано у віртуальній торговій точці (передача в ГТС), 9% - з передачею у сховищах. 54% збуто з поставкою в березні, 46% - в квітні 2024 року.

Політика та регулювання

Регулятор затвердив операторам газорозподільних систем (ГРМ) обсяги перевищення фактичної вартості послуг з розподілу природного газу над тарифною виручкою, передбаченою тарифами на розподіл. Відповідна різниця затверджена для різних періодів:

- до 31 грудня 2019 року, коли оператором ГТС був “Укртрансгаз”;
- із 1 січня 2020 року до 31 жовтня 2021 року, коли оператором ГТС став ТОВ “Оператор ГТС України”;
- із 1 листопада 2021 року по 28 лютого 2022 року;

Розрахунок таких різниць передбачений частиною 2 статті 4 Закону “Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу”. Розрахунки необхідні для здійснення процедури взаєморозрахунків на ринку газу для погашення заборгованості операторів ГРМ перед оператором ГТС за договорами транспортування та перед постачальниками газу за покриття об’ємів фактичних втрат та виробничо-технологічних витрат газу.

Інше

На круглому столі «Другий рік заборони експорту природного газу з України: наслідки та перспективи», організованому Комітетом ВРУ з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, заступник міністра енергетики Микола Колісник [зазначив](#) показники газового балансу в 2023 році: споживання становило 19,6 млрд куб. м (з них промисловістю - 3,4 млрд куб. м), видобуток 18,9 млрд куб (з них приватними добувними компаніями - 3,18 млрд куб. м).

Національне антикорупційне бюро України [повідомило](#) про викриття корупційної схеми під час видобутку природного газу на родовищах “Укргазвидобування”. У 2019-2020 рр. компанія провела конкурс та уклала з переможцем договір про надання послуг з підвищення видобутку газу на своїх родовищах. За ним підрядник мав здійснювати базовий та підвищений видобуток. При цьому вартість базового видобутку 1 куб. м газу мала бути в 3-4 рази нижчою за вартість підвищеного видобутку, а обсяг – фіксованим. Проте посадовці «Укргазвидобування» зменшили норму базового видобутку газу, що призвело до збільшення показників підвищеного видобутку, за який компанія мала розраховуватися за значно вищою ціною. Таким чином, протягом 2020-2023 рр. держпідприємство незаконно переплатило підряднику 211 млн грн.

► Нафта та моторні палива

13 березня, за підсумками торгів на “Українській енергетичній біржі”, середня вартість скрапленого вуглеводневого газу (СВГ) внутрішніх виробників [зросла](#) на 964 грн/т, до 42 718 грн/т. На торги загалом було виставлено 6,7 тис. т газу, що на 23% більше, ніж попереднього тижня. Нереалізованим залишився лише 1 лот “Укрнафти”.

Водночас, як [повідомляють](#) галузеві медіа, Енергетична митниця призупинила імпордне оформлення деяких партій СВГ, що мають походження країн ЄС. Для оформлення партій із сертифікатом EUR.1 митники почали вимагати документи, що підтверджують походження сировини. Енергетична митниця [зазначає](#), що в разі отримання інформації про скраплений газ, вироблений шляхом простого змішування, складові якого походять з РФ, його буде заборонено до ввезення в Україну, а інформацію щодо постачальників передано до органів правопорядку.

Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) повідомило про рішення Господарського суду міста Києва, яким підтверджується законність дій АРМА щодо розірвання договору управління корпоративних прав та майна з ТОВ "Нафтогаз Ойл Трейдинг" в односторонньому порядку через неналежне управління активами (мережею АЗС Glusco). Нагадаємо, у травні 2022 року мережу АЗС, яку пов'язували з оточенням Віктора Медведчука, була передана Кабміном в управління "Нафтогазу". Згодом АРМА встановило факти систематичного надання ТОВ "Нафтогаз Ойл Трейдинг" недостовірної інформації про доходи від управління активами. Тому у вересні 2023 року АРМА передало мережу АЗС в управління "Укрнафті".

До слова, 14 березня Антимонопольний комітет України надав "Укрнафті" [дозвіл](#) на концентрацію щодо активів групи Glusco. Тепер компанія має усі юридичні підстави для підписання актів приймання-передачі активів з АРМА, після чого зможе розпочати фактичне управління мережею.

Міжнародна співпраця

Підкомітет Палати представників Конгресу США з питань Європи 12 березня [провів](#) слухання щодо санкцій проти «Росатому» та припинення глобальної залежності ядерної енергетики світу від Росії. Конгресмени дійшли згоди, що Сполучені Штати, союзники та партнери повинні мати спеціальну стратегію, щоб забезпечити бізнес-впевненість, розширити та диверсифікувати ланцюги постачання у сфері цивільної ядерної енергії та протидіяти деструктивним діям Росії, Ірану та інших ворожих держав.

Міністр фінансів України Сергій Марченко зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Австрійської Республіки в Україні Арадом Бенкьо. Також у зустрічі взяла участь заступник Міністра фінансів України Ольга Зикова. Сторони [обговорили](#) поточний стан фінансової системи України, впровадження урядом ключових реформ на шляху вступу до ЄС та залучення австрійських інвестицій. Варто підкреслити, що у 2023 році Австрія спрямувала 10 млн євро до Фонду підтримки енергетики України, а також надала близько 275 тонн енергетичного обладнання для відновлювальних робіт. У червні 2023 року Австрійський банк розвитку (Oesterreichische Entwicklungsbank AG, OeEB) долучився до ініціативи ЄБРР зі створення «Української інвестиційної платформи» з метою збільшити масштаб, ефективність і якість зусиль з відновлення України.

12 березня Україна [підписала](#) Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом щодо перехідного фінансування в рамках програми Ukraine Facility, а також відповідну кредитну угоду. Документи підписали Перший віцепрем'єр-міністр України - Міністр економіки України Юлія Свириденко, Міністр фінансів України Сергій Марченко, Голова Національного банку України Андрій Пишний. Таким чином, найближчим часом Україна зможе отримати 6 млрд євро для забезпечення поточних витрат державного бюджету до повноцінного запуску програми.

У Львові [пройшло](#) засідання Українсько-польської міжурядової комісії з питань економічного співробітництва. Українську делегацію очолювала віцепрем'єрка Ірина Верещук, делегацію Польщі - міністр економічного розвитку і технологій Кшиштоф Гетьман. Учасники обговорили, крім іншого, співробітництво у сфері енергетики, а також підтвердили стратегічне значення Проекту для зміцнення енергетичної безпеки України і Польщі та інших країн регіону.

Джерела:

Звіт підготовлено на основі ретельно перевірених та проаналізованих повідомлень з понад 100 офіційних першоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних компаній. Інформація збиралась з офіційних веб-сайтів та сторінок у соцмережах, в окремих випадках - також повідомлень у медіа. Щодо підписки, коментарів та інших питань просимо писати на author@dixigroup.org

ПІДТРИМАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ЕНЕРГОСЕКТОР

Україні терміново потрібне енергетичне обладнання для аварійного відновлення. У списку потреб - понад 12 тис. найменувань. Якщо ваша компанія, асоціація чи країна готові допомогти, [зв'яжіться із Групою підтримки України Секретаріату Енергетичного Співтовариства](#).

[Сторінка Енергетичного Співтовариства](#)

ПІДТРИМАТИ УКРАЇНСЬКУ АРМІЮ

Щоб фінансово підтримати Збройні Сили України, перейдіть за [посиланням](#) (спеціальний рахунок Національного Банку України).